

Turkish Journal of Clinical Forensic Medicine, 2002; 2(1): 7-12.

Klinik Adli Tıp, 2002, 2(1): 7-12.

Case Report / Olgu Sunumu

[The concept "ability of realization and distinction" in the deaf and dumb because of a case]

Bir olgu nedeniyle sağır dilsizde farik-mümeyyizlik kavramı

Asirdizer Mahmut*, Guzel Sadullah*, Yavuz M Sunay*.

(*): Justice Ministry, Council of Forensic Medicine, Cerrahpasa, Istanbul, Turkey.

Abstract

It is seemed that the concept of "ability of realization and distinction" for the deaf and dumb is misapplied in the practice due to misapprehension and misquotation of 57th and 58th articles of Turkish Criminal Law. In our study, the evaluation of concept of "ability of realization and distinction" for the deaf and dumb was aimed. Thus, the medical report of a case which was arrived at a decision after the discussion that it was send to the Generally Assemble of Council of Forensic Medicine by its court because of the objection of 5th Criminal Department of the Supreme Court of Appeal following to one report of the Observation Department and two reports of Special Board (Forensic Psychiatry) of Council of Forensic Medicine was taken up. This case was a man of 28 year old; deaf and dumb; a suspected for violate, assault and battery; and he had limited intelligence between top border of imbecility and down border of debility.

Keywords:

Turkish Criminal Law, deaf and dumb, ability of realization and distinction.

Özet

Sağır ve dilsizlerde farik mümeyyizlik kavramının, bazı klasik öğretilerde TCK' nun 57 ve 58. maddelerinin yanlış anlaşılıp, yanlış aktarımına bağlı olarak uygulamaya da yanlış aksettigi görülmektedir. Çalışmamızda, Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi'nin bir ve Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu' nun iki adet raporundan sonra Yargıtay 5. Ceza Dairesi tarafından yapılan itiraz üzerine mahkemesince Adli Tıp Kurumu Genel Kurulu' na gönderilmiş ve burada tartışılarak karara varılmış "zorla irza tasaddi ve müessir fil" suçundan sanık 28 yaşında sağır-dilsiz ve yukarı embesilite-aşağı debilite sınırında zeka geriliği bulunan bir olguya ait rapor irdelenerek sağır-dilsizlerde farik ve mümeyyizlik kavramının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Türk Ceza Kanunu, sağır ve dilsiz, farik ve mümeyyizlik.

1. Sunum

Türk Ceza Kanunu (TCK)' nun 53. maddesinde, fiili işlediği zaman 11 yaşını bitirmemiş çocuklar hakkında takibat yapılamayacağı ve ceza verilemeyeceği belirtilmektedir. Ancak aynı maddenin ikinci fıkrasında istisna konularak, bu durumlarda işlenilmiş cürümün, bir seneden fazla hapis ya da daha ağır cezayı gerektirmesi durumunda, savcının talebi ve mahkemenin kararı ile 18 yaşını geçmemek kaydı ile bu çocukların terbiye ve ıslahları için Devlet idare ve denetiminde bulunan bir kuruluşa yerleştirilebileceği ya da ihtar ve ikaz edilen anne,baba veya vasiye teslim edilebileceği vurgulanmaktadır. TCK' nun 54. maddesinde ise, 11 yaşını doldurmuş, 15 yaşını doldurmamış çocuklara

işledikleri suçun farik ve mümeyyizi olmadıkları sürece ceza verilemeyeceği, ancak bir önceki maddenin ikinci fıkrasının tatbik edilebileceği bildirilmekte ve 11 yaşını doldurmuş, 15 yaşını bitirmemiş çocukların farik ve mümeyyiz olmaları durumunda uygulanacak cezai indirimler düzenlenmektedir. 15 yaşını doldurmuş,18 yaşını doldurmamışlar için ise, TCK' nun 55. maddesinde, yaşa göre bir ceza indirimi düzenlenmiştir (1-4).

Ülkemizde adli tıp alanında pek çok bilimsel makalede çocuğu suça iten faktörler, farik- mümeyyizlik kavramı ve çocuk suçluların topluma geri kazandırılması tartışılmıştır (5-13). Sağır-dilsizlik ise Aşıcıoğlu ve arkadaşları (14) tarafından ahlaki redaet ve rüşet konusu

ile değerlendirilmiştir. Ancak adli tıp yönünden TCK' nun 57. ve 58. maddelerine konu olan, sağır dilsizlerdeki farik –mümeyyizlik kavramı üzerinde çok durulmamış, Bu konu yalnızca Özek (15) tarafından ele alınmıştır.

TCK' nun 57. maddesinde, fiili işlediği zaman 15 yaşını bitirmemiş sağır-dilsizler hakkında takibat yapılmayacağı, 24 yaşına kadar kalmak üzere TCK' nun 53. maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanabileceği belirtilmektedir.

TCK' nun 58. maddesinin ilk fıkrası, “15 yaşını doldurmuş sağır ve dilsizlere işledikleri suçun farik ve mümeyyizi olmadıkları sürece ceza verilmez” hükmünü taşır. İzleyen fıkralar ise bu durumda alınacak önlemler ile ilgilidir. 58. maddenin ikinci fıkrasında, 24 yaşını doldurmamış sağır ve dilsizlerin işledikleri cürümün, bir seneden fazla hapis ya da daha ağır cezayı gerektirmesi durumunda, savcının talebi ve mahkemenin kararı ile yine 24 yaşını geçmemek kaydı ile 53. maddenin ikinci fıkrası hükmünün uygulanacağı, üçüncü fıkrasında, mahkeme tarafından, farik ve mümeyyiz olmayan, 24 yaşını geçmiş sağır ve dilsizlerin ise TCK' nun 46. maddesindeki gibi işlem görmek üzere ilgili makamlara tesliminin isteyebileceği bildirilmektedir.

58 maddenin izleyen son üç fıkrası ise farik-mümeyyiz olan sağır ve dilsizler ile ilgili olup, Bu üç fıkroda, TCK' nun 54. maddesinin ikinci fıkrasında 11-15 yaş arası çocuklar için öngörülmuş ceza indirimi, farik-mümeyyiz olan sağır dilsizler için 15-18 yaş aralığına, TCK' nun 55. maddesinin 15-18 yaş arası çocuklar için öngörülmuş ceza indirimi, farik-mümeyyiz olan sağır dilsizler için 18-21 yaş aralığına kaydırılmış ve 21 yaşını doldurmuş her sağır-dilsiz için ise ayrı bir ceza indirimi öngörülmüştür.

Yukarda belirtilen yasalardan da anlaşıldığı üzere sağır-dilsizlerde ceza ehliyeti yaşamının hiç bir döneminde tam değildir ve sağır-dilsizlerde ehliyetsizlik ve tam olmayan ehliyetsizlik olarak iki dönem vurgulanır. (5,16).

Yeni TCK tasarısında (17) bu konuda yeni görüşler öne sürülmekle ise de, kullanımda olan TCK na göre yürütülmekte olan Adli Tıp uygulamalarında bu kavramlar zaman zaman karışabilmektedir

Çalışmamızda, Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi'nin bir ve Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu' nun iki adet raporundan sonra Yargıtay 5. Ceza Dairesi tarafından yapılan itiraz üzerine mahkemesince Adli Tıp Kurumu Genel Kurulu' na gönderilmiş ve burada tartışılarak karara varılmış “zorla ırza tasaddi ve müessir fiil” suçundan sanık 28 yaşında sağır-dilsiz ve yukarı embesilite-aşağı debilite sınırında zeka geriliği bulunan bir olguya ait rapor irdelenerek sağır-dilsizlerde farik ve mümeyyizlik kavramının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

2. Olgu sunumu

Olay günü 75 yaşlarındaki mağdure saat 23:50 sıralarında hastaneye getirilmiş ve alınan ifadesinde “kendi köyünden diğer köye giderken sağır ve dilsiz olan sanık E.Ç.'nin karşısına çıktığını, kendisini kolundan tutup zorla köprüünün altına sürüklediğini, yumruk ve tokat vurduğunu, boğazını sıkıttığını, bu arada şalvarını ve iç çamaşırını çıkarttığını, sanığın da soyunduğunu, kendisine tecavüz etmeye çalıştığını, ancak erkekliği uyanmadığı için yapamadığını, o sırada yoldan bir araç geçtiğini, aracın ışıklarını görünce sanığın korkup kaçtığını, daha sonra tarlaya gitmekte olan oğlunun kendisinin sesini duyarak gelip kendisini hastaneye getirdiğini” belirtmişti. Yapılan muayenesinde, her iki gözünde ekimoz, her iki kolunda radius kırıkları, sağ omuzunda ekimoz tespit edilmişti.

Sanık E.Ç. olaydan bir gün sonra jandarma tarafından yakalanmış ve sağır-dilsiz olması nedeniyle babasının tercümanlığı ile C. Savcılığı tarafından alınan ifadesinde “müştekiye tecavüz etmediğini, olay günü dağda hayvan otlatmakta olduğunu, müştekiyi hiç görmediğini, kendisine iftira atıldığını” belirtmişti.

Olaydan 50 gün sonra, sanık hakkında Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nden alınan raporda “orta dereceli zeka geriliği tespit edildiği, hastalığının şuur ve hareket serbestisini kısmen ortadan kaldıracak derecede olduğu, TCK' nun 47. maddesinden istifade edeceği” bildirilmişti.

Sanık E.Ç., olaydan 7.5 ay sonra, Asliye Ceza Mahkemesi'nde tercüman aracılığı ile verdiği ifadesinde “olay günü hayvanlarını otlatırken olay yerine geldiğinde mağdurenin orada olduğunu, mağdurenin kızının kendisini görünce korkup kaçtığını, mağdureyi yakalayıp yere yıktığını, kilodunu ve sutyenini çıkarttığını, kendisinin de soyunduğunu, bu arada boşaldığını, boşalmamış olsaydı mağdureye tecavüz edecek olduğunu, boşaldığı için vazgeçtiğini, mağdureyi o halde bırakıp gittiğini, daha önce savcılıkta ifade verirken babası tercüman olduğu için doğruyu söyleyemediğini” söylemişti

Olaydan 13 ay sonra Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi'nden sanık hakkında alınan raporda “yattığı süre içersinde kendi kendine güldüğü, saf görünümde olduğu, konuşamadığı, anlatılanları anlamadığı, anlamsız sesler çıkararak bağırdığı, ne olduğu sorulunca parmağı ile başkalarını gösterdiği, birkaç kez epileptik nöbet geçirdiği, bunlardan birinde düşüp bacağı yaraladığı, nöbetlerden 1-2 dakika kadar sonra etrafa boş boş bakındığı, el hareketleri ile çıkmak istediğini belirttiğinin gözlemlendiği, psikiyatrik muayene için çağrıldığında itirazsız uyduğu, sağır ve dilsiz olduğundan kooperasyon kurulamadığı, kendi kendine güldüğü, el kol hareketleri yaptığının dikkat çektiği, klinik olarak debilite seviyesinde zeka geriliğine sahip olduğu kanaatinin oluştuğu, sağır ve dilsiz olduğu için kişilik testi uygulanamadığı, porteus testi ile IQ=86 (düşük orta zeka) olarak bulunduğu, -aşağı debilite+sağır dilsiz (epilepsi)- denilen rahatsızlıklara musab olduğu, bu rahatsızlıklarının ceza ehliyetini

ehemmiyetli derecede etkilediği, TCK' nun 47. maddesinden yararlandırılmasının uygun görüldüğü" kaydedilmişti.

Sanığın olaydan 16 ay sonra Ağır Ceza Mahkemesi' ne yapılan yargılamasında, aynı zamanda işitme engelliler okulu sınıf öğretmeni olan tercümanın "sanık E.Ç.' nin hiç okula gitmemiş olması ve herhangi bir işaret kalıbı olmadığı için ne kadar yardımcı olabileceğini bilmediğini" söyleyerek tercümeyle başlamıştı. Sanık bu ifadesinde " hayvan otlatırken mağdure ve kızı ile karşılaştığını, kızının kendisini görünce korkup kaçtığını, mağdureyi kolundan yakalayıp yere yatırdığını, orada gerek mağdurenin gerekse kendi üzerinde bulunanları çıkartmadığını, ırza geçmeye yönelik herhangi bir şey yapmadığını, mağdure ile karşılaştığında kendisine kızdığını, bu yüzden onun üzerine yürüdüğünü, kavganın bundan dolayı çıktığını" belirtmiş ve mahkeme tarafından Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'ndan "sağır ve dilsiz olan sanığın farik-mümeyyiz olup olmadığı" sorulmuştu.

Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu, sanığı iki kez muayene etmiş, ilk muayenesinde "sanığın elleri cebinde, gülerken içeri girdiği, işaretlerle yapılan muayenesinde, sorular karşısında kahkaha atarcasına gülerken, absürd, öforik bir şekilde davrandığı, muayene sonuna kadar manasız bir şekilde gülümseyerek oturduğu, çıkarken de ısrarla el sıkmaya çalıştığı, vakanın "yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği" olarak değerlendirildiği", ikinci muayenesinde "yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği" tespit edildiği" kaydedilerek, düzenlenen raporda "Kurulda iki kez yapılan muayenesi sonucunda "yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği" tespit edilmiş bulunduğu, dava dosyasının tetkikinde, mezkur suçun işlenmesinde kendisinde tespit edilen bu düzeydeki zeka geriliğinin önemli derecede rol aldığı tıbbi kanaatine varıldığı cihetle, suçuna karşı ceza ehliyetinin tam olmadığı, TCK' nun 47.maddesinden azami derecede faydalanmasının uygun olduğu" mütalaasına varılmıştı.

Mahkeme, Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'ndan yeniden "sağır ve dilsiz olan sanığın farik-mümeyyiz olup olmadığı" sormuştu. Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu bunun üzerine "sanığın kurulda iki kez yapılan muayenesinde "yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği" tespit edilmiş bulunduğu, sağır ve dilsiz olan sanığın nüfus kaydına göre suç tarihinde 27 yaş 10 aylık bulunduğu, TCK 58. madde hükümlerine göre, sağır ve dilsiz olan sanığın 24 yaşını doldurmuş olması nedeniyle farik ve mümeyyizliğin söz konusu olamayacağı, bu nedenle suçuna karşı ceza ehliyetinin söz konusu olduğunun anlaşıldığı, dava dosyasının tetkikinde, mezkur suçun işlenmesinde kendisinde tespit edilen bu düzeydeki zeka geriliğinin önemli derecede rol aldığı tıbbi kanaatine varıldığı cihetle, suçuna karşı ceza ehliyetinin tam olmadığı, TCK' nun 47. maddesinden azami derecede faydalanmasının uygun olduğu" ek mütalaası bildirilmişti.

Mahkeme bunun üzerine açıklayıcı bir müzekkere ile "Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 19.02.1987 tarihli içtihadında da açıklandığı üzere, sağır ve dilsiz sanıklarda ehliyetsizlik safhası ve tam olmayan ehliyetsizlik safhası şeklinde iki sapma söz konusu olduğu, öncelikle, 15 yaşını bitirmiş olan sağır ve dilsiz sanığın ehliyetsizlik safhasında olup olmadığının belirlendikten sonra tam olmayan ehliyete haiz olup olmadığının tespit edilmesi gerektiği, 4. İhtisas Kurulu' nun raporunda sanığın tam olmayan ehliyet sahibi olduğunun belirtildiği, ancak öncelikle sanığın ehliyetsizlik safhasında olup olmadığı tespit edilmediğinden, sanığın suçunun farik ve mümeyyizi olup olmadığı hususunda Genel Kurul' ca rapor düzenlenmesini" talep etmiş, bu talep Adli Tıp Kurumu Kanunu' nun 15 . maddesi uyarınca uygun bulunduğundan vaka Adli Tıp Genel Kurulu gündemine alınmıştı.

Adli Tıp Genel Kurulu tıbbi belgeler ve dava dosyasında belirtilen ve adli psikiyatryi ilgilendiren hususları değerlendirerek, "olay tarihi itibarıyla "zorla ırza tasaddi, müessir fiil" suçunun farik ve mümeyyizi olup olmadığı sorulan E.Ç.' nin, sağır ve dilsiz olup, olay tarihinde doğum kaydına göre 28 yaşının içinde bulunduğu, 4. İhtisas Kurulu'nda iki kez yapılan muayenesinde "yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği" tespit edildiği, kişide hayatının ilk yıllarından beri var olup tüm yaşamı boyunca devam edecek olan bu zeka geriliğinin sağır ve dilsiz olduğu da göz önüne alındığında, kişide irade, şuur ve hareket serbestisini ortadan kaldıracak mahiyette bulunduğu ve suç tarihi itibarıyla sanığı bulunduğu söz konusu suçunu bu zeka geriliğinin sonucu ve de ifadesi olarak işlemiş bulunduğu tıbbi kanaatine varıldığı cihetle, hakkında TCK' nun 46. maddesinden tatbikinin uygun olduğu" şeklindeki mütalaaya oy birliği ile varmıştır.

3. Tartışma ve sonuç

Bir fiilin bir kimsenin üstüne atılabilmesi, ona yüklenebilmesi için, failde bulunması gereken niteliklerin tümü isnat yeteneği olarak tanımlanır. TCK' nun 54. maddesi ile 11 yaşını bitirmiş olup da 15 yaşını bitirmemiş olan küçüklerde, 58. maddesi ile de 15 yaşını bitirmiş bulunan sağır ve dilsizlerde isnat yeteneğinin bulunması için, kendilerinde temyiz gücünün bulunması şartı arandıktan sonra, temyiz gücü, 54. maddede "fiilin bir suç olduğunu fark etme", 58. maddede ise "yaptığı işin neticesini fark etme" şeklinde tanımlanmaktadır (15).

Mizaç doğuştan getirilen ve daha çok fizyolojik yapıya dayalı bir özellik, karakter sonradan kazanılmış ve çevre etkileri ile açıklanabilen bireysel nitelikler, şahsiyet ise Mizaç ve karakterin birleşmesi ile meydana gelmiş bir bütündür. İşitmesi özürülü bir insan, işitme kaybının derecesine ve içinde yaşadığı ortamın şartlarına bağlı olarak değişik davranış bozuklukları gösterir. İşitme kaybının meydana geldiği yaş eğer erken yaşlar ise, bu kişi çevreden kopar, kendine güvenini kaybeder, kişilik bozuklukları gösterir. Normal bir kimse çevresinde

konusulanların pek çoğunun duymaya değmez şeyler olduğunu bilir. Fakat duymayan bir kişi, devamlı bir şeyler kaçırdığını zanneder. Bu yüzden şüphelidirler. Bu kişiler devamlı olarak büyük bilinmeyenler ile karşı karşıya kaldıklarından, kronik sıkıntı içindedirler. Duymamak ve konuşmamak onların çevreleri ile iletişim kurmalarında büyük engeldir ve büyük bir yalnızlık hissederler. İletişim eksikliği duygularının donuklaşmasına, sevgi ve hoşgörüden mahrumiyete neden olur. Heyecanları yaşlılarına göre daha az olgunlaşmış, yaratıcı yetenekleri zayıflamıştır. İnsanın düşünme kabiliyetini zekası oluşturur. Zeka, bilme, anlama ve muhakeme etme kudretlerinin bir sonucudur ve temel taşlarından biri konuşmayı öğrenmektir. Bu nedendir ki, işitme kaybı tek başına zeka geriliğine neden olmasa da zeka gelişimini etkiler. Soyut düşünme kabiliyetinde bazı eksiklikler olur. Bu nedenlerdir ki doğuştan sağır ve dilsiz bir kişi doğuştan kör bir kişiye göre psikososyal açıdan gelişimi daha geridir. Paranoid tablolar gelişme riski de, diğer popülasyona göre daha fazladır. Dolayısıyla sağır-dilsizde isnat kabiliyeti etkilenmiştir. Bu nedendir ki, TCK' nun 57. ve 58. maddeleri ile isnat kabiliyeti zayıflamış bulunan ve 15 yaşını bitirmiş olan sağır ve dilsizlerde farik ve mümeyyiz olmadıklarının belirlenmesi istenilmiştir (15,18).

Yeni TCK tasarısında, sağır ve dilsizliğin çağımızda eski niteliğini ve sağır dilsiz kişinin ehliyetleri bakımından ölümüne kadar noksan sayılmasını gerektiren özelliklerini kaybettiği, sağır-dilsizlerin de, diğer normal kişiler gibi eğitilmeleri ve ehliyetli vatandaşlar haline getirilmeleri olanağı bulunması nedeniyle sağır ve dilsizlerin 21 yaşının üzerinde ceza ehliyeti kavramı yönü ile diğer normal vatandaşlar gibi değerlendirilmesini ve ceza ehliyetinin normal kişilerin tabii olduğu hükümler çerçevesinde değerlendirilmesi önerilmiştir (17)

Bu farklı öneri her ne kadar tarafımızca da makul görülmeyle birlikte, yeni yasa çıkana kadar, mevcut TCK' nun hatasız uygulanması önem taşır. Bazı klasik öğretilerde sağır dilsizde 24 yaş sınırı sanki farik mümeyyizliğin son sınırı ve ceza ehliyeti safhasının başlangıcı olarak algılanıp, anlatılmıştır. Oral ise, 21 yaşını bitirmiş ve 22 yaşından gün almış kişilerde “farik mümeyyizlik” kavramı yerine, “ceza ehliyeti” kavramından bahsetmektedir (18).

Suç tarihinde 28 yaşını içersinde bulunan ve sağır-dilsiz olan olgumuz da, öncelikle bu öğretiler çerçevesinde ele alınmış ve Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi tarafından aşağı debilite+sağır dilsiz (epilepsi) tanısı konularak TCK' nun 47. maddesi tatbikinin uygun olduğu belirtilmiş, Mahkemesi bu kez Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'ndan “sağır-dilsiz olan şahsın farik-mümeyyiz olup olmadığını sormuş, Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu “yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği” tespit ederek suçuna karşı ceza ehliyetinin tam olmadığını, TCK' nun 47. maddesinden azami derecede faydalanmasının uygun olduğunu

belirtmiştir. Mahkemenin ısrarla yeniden “farik-mümeyyiz olup olmadığını” sorması üzerine 4. İhtisas Kurulu bir kez daha verdiği mütalaada “yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği” tespit edilmiş bulunduğunu, sağır ve dilsiz olan sanığın nüfus kaydına göre suç tarihinde 27 yaş 10 aylık olduğunu, TCK 58. madde hükümlerine göre, sağır ve dilsiz olan sanığın 24 yaşını doldurmuş olması nedeniyle farik ve mümeyyizliğin söz konusu olamayacağını, bu nedenle suçuna karşı ceza ehliyetinin söz konusu olduğunun anlaşıldığını, dava dosyasının tetkikinde, mezkur suçun işlenmesinde kendisinde tespit edilen bu düzeydeki zeka geriliğinin önemli derecede rol aldığı tıbbi kanaatine varıldığı cihetle, suçuna karşı ceza ehliyetinin tam olmadığını, TCK' nun 47. maddesinden azami derecede faydalanmasının uygun olduğunu” bildirmiştir.

TCK' nun 57. maddesi ve bunu açıklayan Dönmezer ve Erman' ın “ Fiili işlediği zaman 15 yaşını bitirmiş olan sağır ve dilsizin farik-mümeyyiz olup olmadığına bakılacaktır. Temyiz gücü yoksa isnat gücünde yoktur. Ancak bu halde de sağır dilsizin tabi olacağı rejimi saptayabilmek için yaşına bakılır. Fail 24 yaşından küçük ise, 11 ile 15 yaş arasında bulunup da temyiz gücünden yoksun olan küçükler hakkındaki tedbirlere, 24 yaşını bitirmiş ise, tam akıl hastaları hakkında kabul edilen tedbirlere tabi tutulur.” şeklindeki yorumlaması dikkatlice incelendiğinde(16), daha önce belirtilen öğretiler ışığında doğru gibi gözükse de bu üç kararın, hatalı oldukları görülecektir.

TCK' nun 58. maddesine göre, 21 yaşını dolduran ve farik- mümeyyiz olan sağır ve dilsiz için, normal kişilerde 15-18 yaş arasında geçerli olan “yaşa göre indirilmiş ceza ehliyetine” benzer bir şekilde isnat kabiliyetindeki eksiklikten dolayı “tam olmayan bir ehliyetsizlik safhası” vardır ve halen mülga olan 56. madde hükümleri gereğince indirim tabi tutulacaktır. TCK' nun 57. maddesi, 24 yaşını farik ve mümeyyizlik sınırının bir sonu olarak görmeyen, ancak 24 yaşını doldurmuş, fark ve temyiz gücü olmayan sağır dilsizlerin tedbirleri açısından, tam akıl hastaları hakkındaki tedbirlere başvurulabileceğini belirtir bir maddedir. Yoksa bu kişilerde tam ya da TCK' nun 47. maddesinde tarif edilmiş olan azaltılmış ceza ehliyeti tanımlaması yapılamaz.

Olgumuzda da, mahkeme bu yöndeki ısrarını sürdürerek ve Yargıtay 5. Ceza Dairesi' nin bu yöndeki kararını da ilgi tutarak aynı şeyi sormaya devam etmiş ve Adli Tıp Genel Kurulu' ndan mütalaa istemiştir.

Genel Kurul, bu konuda bu kez, “yukarı embesilite- aşağı debilite sınırında zeka geriliği tespit edildiği, kişide hayatının ilk yıllarından beri var olup tüm yaşamı boyunca devam edecek olan bu zeka geriliğinin sağır ve dilsiz olduğu da göz önüne alındığında, kişide irade, şuur ve hareket serbestisini ortadan kaldıracak mahiyette bulunduğu ve suç tarihi itibarıyla sanığı bulunduğu söz konusu suçunu bu zeka geriliğinin sonucu ve de ifadesi olarak işlemiş bulunduğu tıbbi kanaatine varıldığı

cihetle, hakkında TCK' nun 46. maddesinden tatbikinin uygun olduğu" mütalaasını vermiştir.

Biz, vardığı sonuç olarak doğru olan bu mütalaanın, kısmen kalıpların dışına çıkılarak "yukarı embesilite- aşığı debilite sınırında zeka geriliği tespit edildiği, kişide hayatının ilk yıllarından beri var olup tüm yaşamı boyunca devam edecek olan bu zeka geriliğinin irade, şuur ve hareket serbestisini ortadan kaldıracak mahiyette bulunduğu ve suç tarihi itibariyle sanığı bulunduğu söz konusu suçunu bu zeka geriliğinin sonucu ve de ifadesi olarak işlemiş bulunduğu anlaşıldığı cihetle sağır ve dilsiz olan şahsın suç tarihi itibariyle kendisine isnat olunan "zorla ırza tasaddi ve müessir fiil" suçunun farik ve mümeyyizi olmadığı, 24 yaşını doldurmuş olduğu da dikkate alındığında TCK' nun 46. maddesinde belirtilen tedbirlere tabi tutulmasının uygun olacağı" şeklinde düzenlenmesinin daha doyurucu olacağını düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Özyayın S, *Psikiyatri. Sermet Matbaası, İstanbul. 1975:162.*
2. Gözübüyük AP. *Türk Ceza Kanunu Açıklaması, Cilt 1, 4. Baskı. Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul. 1980: 232-251.*
3. Polat O. *Adli Tıp. Kardeşler Matbaası, İstanbul. 2000:10.*
4. Dinçmen K. *Adli Psikiyatri. Birlik Yayınları, İstanbul. 1984: 16-19.*
5. Gök Ş, Songar A, Özen C, İçel K, Bayraktar K, Dinçmen K. *11 Yaşını Bitirmiş, 15 Yaşını Doldurmamış Olanlarda Farik ve Mümeyyizlik Kavramı. II. Ulusal Adli Tıp Günleri Panel ve Serbest Bildiriler Kitabı. Temel Matbaacılık Ltd Şti., İstanbul. 1986: 13-40.*
6. Dülger HE, Hancı İH, Ertürk S, Coşkunol H. *1988-1991 Yılları Arasında Suç İşledikleri İddiasıyla Elazığ'da Farik-i Mümeyyizlik Muayenesi İçin Gönderilen Çocukların Dermografik Özellikleri. Adli Tıp Dergisi. 1992:89(1-4); 131-6.*
7. Hancı İE, Ege B. *İzmir'de Suç İşleyen Çocukların Sosyolojik Özellikleri. Adli Tıp Dergisi. 1993: 9(1-4); 3-10.*
8. Hancı İH, Aktaş EÖ, Keleş H, Yavuz İC, Ertürk S, Demirçin S. *İzmir Çocuk Mahkemelerinde Davaları Sonuçlanan Çocukların Dermografik Özellikleri:1991-1993. Adli Tıp Dergisi. 1994: 10(1-4); 29-36.*
9. Hancı İH. *Çocuk Hakları ve Sözleşmesine Uygun Olarak Çocuk Suçluluğu ile İlgili İç Mevzuatımızda Yapılması Gereken Düzenlemeler. Adli Tıp Dergisi. 1995: 11(1-4); 93-103.*
10. Hapçioğlu B, Aysan MK, Güray Ö. *Çocuk Suçları ve Çevre. Adli Tıp Dergisi. 1995: 11(1-4); 47-54.*
11. Tüzün B, Elmas İ, İnce H, Akkay E. *Bir Olgu Nedeniyle Farik ve Mümeyyizlik Kavramının İrdelenmesi. Adli Tıp Bülteni. 1997: 2(3); 135-8.*
12. Karagöz YM, Atılgan M. *Antalya'da 1987-1993 Yıllarında Farik-i Mümeyyizlik Muayenesi Yapılan 1408 Olgunun Retrospektif Değerlendirilmesi. I. Ulusal adli tıp Kongresi poster Sunuları Kitabı. Özgün Ofset Ltd Şti. İstanbul. 1998: 357-62.*
13. Tunalı İ, Kendi Ö, Bilge Y, Bengidal S, Demirel B. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli tıp Anabilim Dalı'na 1989-1994 Tarihleri Arasında Fark ve Temyiz Muayenesinin Yapılması İçin Gönderilen 50 Vakada Çocuk Suçluluğunun Değerlendirilmesi. I. Ulusal adli tıp Kongresi Poster Sunuları Kitabı. Özgün Ofset Ltd Şti. İstanbul. 1998: 363-8.*
14. Aşıcıoğlu F, Okudan M, Tüzün B, Aşıröz M. *Sağır Dilsizlerde Ahlaki Redaet ve Rüşt Yaşı. Türk Otolarengoloji Arşivi. 1996: 34; 228-31.*
15. Özek H. *Adli Tıpta Sağır Dilsizlik. I. Ulusal Adli Tıp Günleri Panel ve Serbest Bildiriler Kitabı, 2. Baskı. Temel Matbaacılık Ltd Şti., İstanbul. 1987: 98-101.*
16. Dönmezer S, Erman S. *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt II, 6. Baskı. Sulhi Garan Matbaası Koll Sti., İstanbul. 1978: 169-212.*
17. *Adalet Bakanlığı. Türk Ceza Kanunu Tasarısı ve Türk Ceza Kanununun Yürürlüğe Konulmasına ve Mevzuata Uyumuna Dair Kanun Tasarısı. Adalet Bakanlığı, Ankara. 2000: 34, 54-55, 195, 224-6.*
18. Oral G, *Adli Psikiyatri. Adli Tıp, Cilt III, Eds: Soysal Z, Çakalır C. İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul. 1999:1389-95.*